

J. Pakuła, Od 1 I 2025 r. wyższe kryterium dochodowe (art. 88 ust. 4 PSWiN) [w:] Pomoc materialna dla studentów - blog, wpis 30 grudnia 2024 r.
online: <http://pomocmaterialna.pl/blog/20241230>,
dostęp: 15 stycznia 2025 r.

Od 1 I 2025 r. wyższe kryterium dochodowe (art. 88 ust. 4 PSWiN)

Z dniem 1 I 2025 r. podwyższono kryterium dochodowe uprawniające do ubiegania się o świadczenia pomocy społecznej. Zmiana ważna w kontekście tzw. dochodów zerowych i art. 88 ust. 4-5 PSWiN.

Jacek Pakuła 30 grudnia 2024

Kryterium dochodowe, o którym mowa w tytule, ma istotne znaczenie dla postępowania ze studentami wykazującymi tzw. dochody zerowe. Wyjaśnić należy, że chodzi tu o postępowanie w przedmiocie przyznania stypendium socjalnego, gdy student ubiegający się o to świadczenie, wykazuje dochód na osobę w rodzinie w przedziale 0-600 zł. Ma bowiem tutaj zastosowanie mechanizm, o którym mowa w art. 88 ust. 4-5 PSWiN.

Z dniem 1 stycznia 2025 r. wzrasta kryterium dochodowe, z kwoty 600 do kwoty 823 zł. Pojawia się pytanie, co ze studentami, którym przyznano stypendium socjalne w październiku 2024 r., czy decyzje trzeba weryfikować i na nowo domagać się zaświadczenia o korzystaniu z pomocy społecznej (?).

Ale po kolei...

Warto przytoczyć treść art. 88 ust. 4 PSWiN:

Rektor, komisja stypendialna albo odwoławcza komisja stypendialna odmawia przyznania stypendium socjalnego studentowi, którego miesięczny dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty określonej w art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, jeżeli do wniosku o przyznanie stypendium socjalnego nie dołączy wydanego przez ośrodek pomocy społecznej albo przez centrum usług społecznych zaświadczenia o korzystaniu w roku złożenia tego wniosku ze świadczeń z pomocy społecznej przez niego lub przez członków jego rodziny.

Po pierwsze, student wykazujący określony dochód na osobę w rodzinie, zobligowany jest do przedstawienia zaświadczenia o korzystaniu ze świadczeń z pomocy społecznej. Ustawodawca wyraźnie wskazuje górny próg tego dochodu, odwołując się do art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej. Do 31 grudnia 2024 r. jest to kwota 600 zł (pierwotnie, w X 2019 r. była to kwota 528 zł).

Po drugie, kwota 600 zł dotyczy osoby w rodzinie. Nie ma tu znaczenia, czy student jest samodzielny finansowo i dosłownie wykazuje tylko siebie jako skład rodziny; może to być rodzina składająca się z kilku osób. Nie ma więc rozróżnienia na gospodarstwo na osoby samotnie gospodarujące, czy na osoby, które wchodzi w skład rodziny składającej się z kilku osób. To istotne, bowiem na użytek m.in. pomocy społecznej inne są progi dochodowe dla osoby samotnie gospodarującej i inne dla osoby w rodzinie. Natomiast ustawodawca na użytek stypendium socjalnego odwołuje się konkretnie do kwoty, o której mowa w art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej.

Po trzecie, zgodnie z przywołanym art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej, prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, z zastrzeżeniem art. 40, art. 41, art. 53a i art. 91, przysługuje:

- 1) osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 776 zł 1, zwanej dalej "kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej",
- 2) osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty 600 zł 2, zwanej dalej "kryterium dochodowym na osobę w rodzinie",**

3) rodzinie, której dochód nie przekracza sumy kwot kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, zwanej dalej "kryterium dochodowym rodziny"

- przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów wymienionych w art. 7 pkt 2-15 lub innych okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy społecznej.

Jeszcze raz więc należy podkreślić, że nie ma tu znaczenia skład rodziny, bowiem zastosowanie ma kwota, o której mowa w art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej.

Po czwarte, dotychczasowa kwota 600 zł określona została na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. W myśl § 1 ww. rozporządzenia - ustala się następujące zweryfikowane kryteria dochodowe, kwoty świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej oraz kwotę dochodu z 1 ha przeliczeniowego:

kryteria dochodowe:

a) dla osoby samotnie gospodarującej - w wysokości 776 zł,

b) dla osoby w rodzinie - w wysokości 600 zł

(...).

Skoro jednak ustawodawca odsyła nas do art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej, gdzie mowa o osobie w rodzinie, a nie o osobie samotnie gospodarującej, to istotnego znaczenia nabiera kwota 600 zł.

Po piąte, z dniem 1 stycznia 2025 r. ww. rozporządzenie zostanie zastąpione przez rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 lipca 2024 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r., poz. 1044). Zgodnie z § 1: ustala się następujące zweryfikowane kryteria dochodowe, kwoty świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej oraz kwotę dochodu z 1 ha przeliczeniowego:

1) kryteria dochodowe:

a) dla osoby samotnie gospodarującej - w wysokości 1010 zł,

b) dla osoby w rodzinie - w wysokości 823 zł;

(...).

Oznacza to, że z dniem 1 stycznia 2025 r. student, którego dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 823 zł powinien przedstawić zaświadczenie o korzystaniu ze świadczeń z pomocy społecznej, by móc uzyskać stypendium socjalne.

Po szóste, wątpliwości dotyczą osób, które wykazują dochód na osobę w rodzinie w progach 600,01 - 823,00 zł. W przypadku bowiem osób, które wykazały dochód 0,00-600,00 zaświadczenie o korzystaniu ze świadczeń z pomocy społecznej winno znajdować się w aktach postępowania w przedmiocie przyznania stypendium socjalnego. Natomiast osoby, które wykazują dochód 823,01 zł nadal nie mają obowiązku złożenia takiego zaświadczenia.

Po siódme, skoro mowa o osobach, które wykazują dochód 600,01-823,00 zł to trzeba zapytać, czy takie osoby, które otrzymały decyzję w przedmiocie przyznania stypendium socjalnego winny z dniem 1 stycznia 2025 r. przedstawić zaświadczenie o korzystaniu ze świadczeń z pomocy społecznej. Nie ma takiego obowiązku, bowiem decyzje te korzystają z ochrony, wyrażonej w art. 16 Kpa, tj. zasady trwałości decyzji.

Po ósme, organ odwoławczy, a także organ I instancji rozpatrując wniosek np. o zmianę dotychczasowej decyzji, a także organ I instancji, który pierwszy raz będzie taki wniosek rozpatrywać, winien z urzędu uwzględnić zmianę prawa. Oznacza to, że nawet jeśli student wykazał np. 760 zł na osobę w rodzinie i organ I instancji nie domagał się zaświadczenia o korzystaniu ze świadczeń z pomocy społecznej, natomiast aktualnie organ odwoławczy rozpatruje odwołanie, to istotnego znaczenia nabiera tu data wydania decyzji przez organ odwoławczy. Jeśli bowiem organ odwoławczy wyda decyzję do dnia 31 grudnia 2024 r. to nie może domagać się zaświadczenia z OPS, natomiast gdyby wydanie decyzji nastąpiło już 1 stycznia 2025 r. i później, to organ, stosownie do normy art. 88 ust. 4 PSWiN, winien zobowiązać studenta do przedstawienia stosownego zaświadczenia z OPS. Dotyczy to również spraw, gdzie ma być wydana decyzja, bowiem chodzi tu o aktualną sytuację materialną (stan faktyczny), ale i aktualnie obowiązujące przepisy prawa (stan prawny). Regułą jest zaś stosowanie przepisów obowiązujących w dniu wydawania decyzji.

Po dziewiąte, warto pamiętać o tym, że student nie ma obowiązku korzystania z pomocy społecznej. Owszem, można mówić o pewnym domniemaniu, że skoro student wykazuje niewielki dochód, to znajduje się w ciężkiej sytuacji materialnej, więc jest naturalnym klientem pomocy społecznej. Powody, gdy jednak student i jego rodzina nie są objęci pomocą społeczną mogą być różne. Dlatego o ewentualnej odmowie przyznania stypendium, w przypadku gdy student wykazuje na osobę w rodzinie dochód

w kwocie od 0 do 600,00, a od 1 stycznia 2025 r. - 823,00 zł - nie będzie decydować brak zaświadczenia z OPS, ale przede wszystkim wyjaśnienia, o którym mowa w art. 88 ust. 5 PSWiN.

Po dziesiąte, skoro wywołany został art. 88 ust. 5 PSWiN, to należy jeszcze raz przypomnieć o regule trzech pytań. Student ubiegający się o stypendium socjalne ma obowiązek współdziałania z organem przyznającym świadczenia pomocy materialnej. Oznacza to również obowiązek udzielenia odpowiedzi na pytania: 1) dlaczego nie korzysta z pomocy społecznej; 2) jakie student i jego rodzina mają wydatki; 3) jakie student i jego rodzina mają dochody. Dopiero udzielenie odpowiedzi na te trzy pytania pozwala na ocenę, czy student udokumentował źródła utrzymania rodziny.

Z przyjemnością informujemy, że w Toruniu w dniach 19-21 lutego 2025 r. odbędzie się Ogólnopolska Konferencja Naukowo-Szkoleniowa pt. Wydawanie rozstrzygnięć w indywidualnych sprawach studentów. Szczegóły można znaleźć na [stronie Konferencji](#).

XII Ogólnopolska Konferencja Naukowo-Szkoleniowa pt. Pomoc materialna dla studentów i doktorantów odbędzie się w Toruniu w dniach 16-18 czerwca 2025 r. Szczegóły można znaleźć na [stronie Konferencji](#).